

POJEDINAČNI IZVJEŠTAJ O UPRAVLJANJU
Crnogorske komercijalne banke a.d Podgorica za
prvi kvartal 2021. godine

UVOD	3
I. Opis poslovnih aktivnosti	3
II. Organizaciona struktura	5
III. Informacije o radu odbora direktora i menadžment komiteta	6
III.1. Makroekonomski pokazatelji	8
III.2. Poslovne aktivnosti Banke	11
III.3. Poslovi sa stanovništvom	14
III.4. Poslovi sa pravnim licima	14
III.5. Poslovi sa Vladom Crne Gore i drugim korisnicima budžeta	14
III.6. Grafički prikaz kreditnog i depozitnog portfolia Banke	14
IV. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA BANKE	16
IV.1. Analiza kapitala	19
IV.1.1 Sopstvena sredstva	19
IV.2. Ulaganja u akcije pravnih lica	21
V. UPRAVLJANJE RIZICIMA	22
V.1. Kreditni rizik i vrednovanje stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki	23
V.2. Rizik zemlje i rizik druge ugovorne strane	28
V.3. Tržišni rizik	28
V.4. Rizik likvidnosti	28
V.5. Operativni rizik	29
V.6. Reputacioni rizik	29
VI. Obrazovanje zaposlenih	30
VII. PLANIRANE AKTIVNOSTI	30
VIII. PITANJE ŽIVOTNE SREDINE I DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI	31
IX. PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA I SISTEM UNUTRAŠNJE KONTROLE	31

UVOD

Crnogorska komercijalna Banka ad, Podgorica (u daljem tekstu „Banka“) sastavlja pojedinačne finansijske izvještaje (u daljem tekstu „finansijski izvještaji“) u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG“, br. 52/16) i odlukama Centralne banke Crne Gore, koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12, 18/13 i 24/18).

Prilikom sastavljanja ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke i formatu prezentacije pojedinačnih finansijskih izvještaja razlikuju od zahtjeva Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenljivih na dan 31. decembar 2020 godine. Dodatno, primjena MSFI 16 – Lizing je odložena za 01. januar 2020 godine, u skladu sa dopisom Centralne Banke Crne Gore broj 03-105-1/2019 od 09. januara 2019. godine. Ovim standardom se uvodi novi računovodstveni tretman ugovora o zakupu koji je u primjeni od 01. januara 2020. godine (Napomena 3.3).

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MRS i MSFI zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevodi su objavljeni za dio MRS koji su u primjeni od 1. januara 2009. godine, odnosno dio MSFI u primjeni od 1. januara 2013. godine, a koji obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Dodatno, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja. Takođe, izmjene i poboljšanja MRS-a nakon 1. januara 2009. godine, odnosno MSFI-a nakon 1. januara 2013. godine nisu prevedeni niti objavljeni. Izuzetno od navedenog, u skladu sa regulativom CBCG, primjena MSFI 9 Finansijski instrumenti je obavezna za banke od 01. januara 2018. godine.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju pojedinačnih finansijskih izvještaja Banke, priloženi pojedinačni finansijski izvještaji se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao pojedinačni finansijski izvještaji sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Za pripremu ovog izvještaja, korišćeni su pregledi i informacije za sve stavke finansijskog izvještaja tekućeg perioda sa pregledom i informacijama prethodnog perioda. Informacije su sačinjena na osnovu istih načela i za jednak vremenski period.

I. OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI

Banka je od Centralne banke Crne Gore, Rješenjem broj 0101-72/1-2002 od 18. februara 2002. godine, dobila odobrenje za rad.

Takođe je od Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 51 (Rješenje broj 02/3-47/2-01 od 12. jula 2001. godine).

U skladu sa Zakonom o bankama, Odlukom o osnivanju i Statutom, Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Pored ovih poslova može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdaje garancije i preuzima druge vanbilansne obaveze;
- kupuje, prodaje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja i finansijskim derivatima;
- vrši izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;

- depo poslove;
- usluge čuvanja u sefovima i
- druge poslove u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore.

Tokom prvog kvartala 2021. godine, Banka je revidirala i ažurirala značajan broj internih politika i procedura, radila kako na poboljšanju efikasnosti, tako i na modernizaciji procesa.

Sjedište Banke je u Ulici Moskovska bb, Podgorica.

Poslovne aktivnosti Banka sprovodi na teritoriji cijele Crne Gore, sa rasprostranjenom mrežom poslovnih jedinica.

Na dan 31. mart 2021. godine Banku čine centrala u Podgorici, 18 filijala, 15 ekspozitura i 1 šalter na teritoriji Crne Gore.

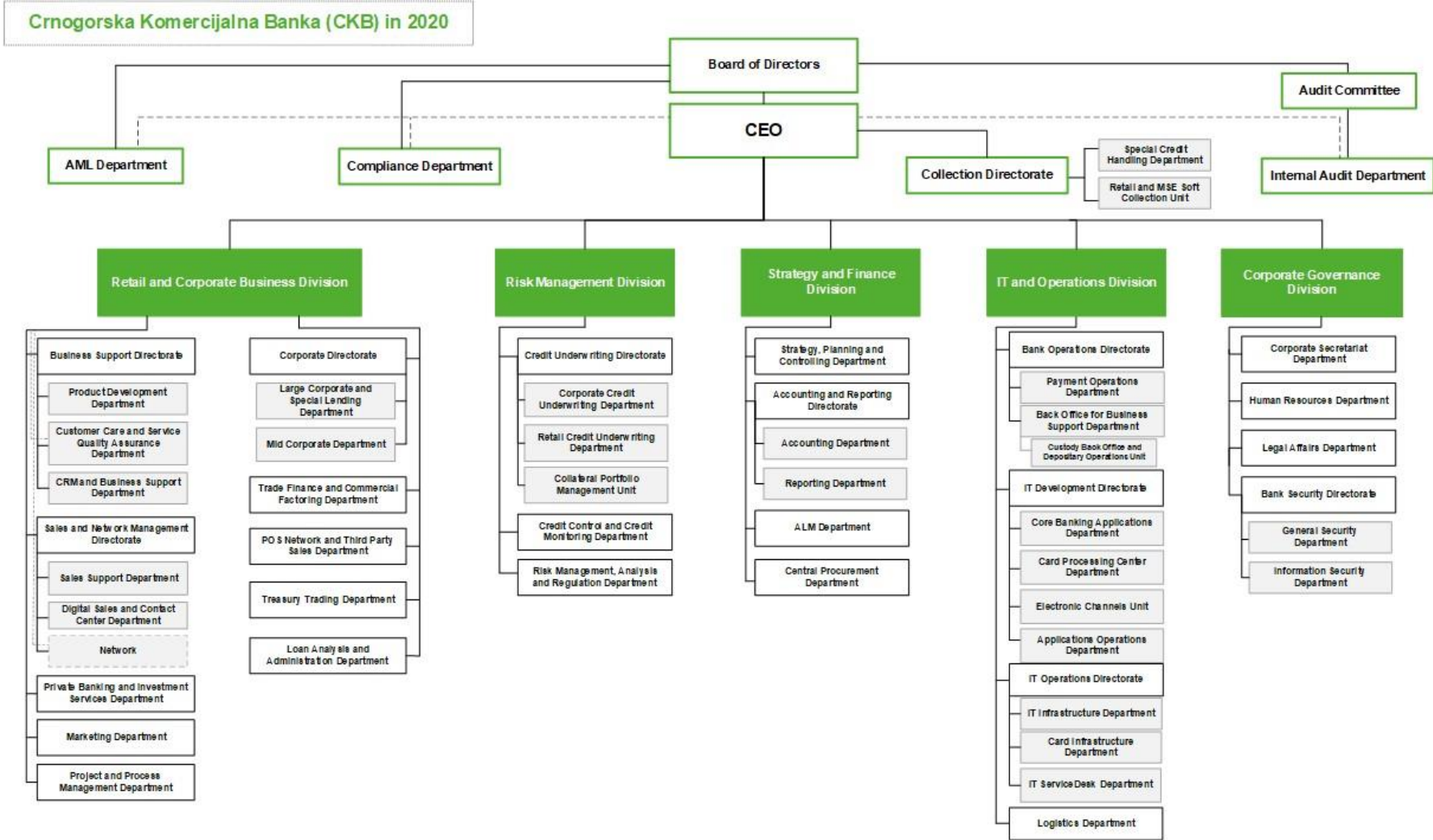
Na dan 31. mart 2021. godine Banka ima 550 zaposlenih radnika (31. decembra 2020. godine: 552 zaposlena).

Na osnovu odluke Odbora Direktora i ugovora o prenosu udjela u OTP Debt Collection, doo Podgorica, Banka je postala vlasnik 100% kapitala u OTP Debt Collection, doo Podgorica za naknadu od EUR 335 hiljada. Banka je kao vlasnik OTP Debt Collection, doo Podgorica zvanično registrovana u Centralnom registru privrednih subjekata dana 17. decembra 2018. godine.

Banka je 16. jula 2019. godine postala vlasnik 90,56% akcionarskog kapitala Societe Generale Montenegro AD Podgorica, crnogorske podružnice Societe Generale Grupe. 20. decembra 2019. godine kupovinom preostalih 9,44% akcija manjinskih akcionara, Banka postaje vlasnik 100% akcija Podgoričke banke. Pripajanje Podgoričke banke AD Podgorica, Member of OTP Group („Podgorička banka“) Crnogorskoj komercijalnoj banci AD Podgorica okončano je 11. decembra 2020. godine, time što je donešeno rješenje od strane CRPS-a kojim se iz registra briše Podgorička banka i rješenje kojim se registruje pripajanje Podgoričke banke CKB banci.

U prvom kvartalu 2021. godini Banka nije vršila otkup sopstvenih akcija.

II. ORGANIZACIONA STRUKTURA

III. Informacije o radu odbora direktora i menadžment komiteta

Članovi Odbora direktora Banke na dan 31. mart 2021. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
Dr. Németh Miklós	Predsjednik
Nyitrai Győző József	Član
Kovács Pál József	Član
Krizsanovich Péter	Član
Olchvary Balazs	Član
Tamas Kamarasi	Član
Ilona Torok	Član

Članovi Odbora za reviziju Banke na dan 31. mart 2021. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
G-din Peter Krizsanovich	Predsjednik
G-din Attila Kozsik	Član
G-din Andras Szalay	Član

Izvršni direktori Banke na dan 31. mart 2021. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Ključno područje</u>
G-din Pál Kovács	Glavni izvršni direktor
G-din Viktor Vorobej	Izvršni direktor za Sektor upravljanja rizicima
G-đa Branislava Maja Vukčević	Izvršni direktor za Sektor korporativnog upravljanja
G-din Ivan Vučinić	Izvršni direktor za Sektor IT-a i operacija
G-đa Sandra Kordić	Izvršni direktor za Sektor poslovanja sa fizičkim i pravnim licima
G-đa Maja Krstić	Izvršni direktor za Sektor strategije i finansije

Na dan 31. mart 2021. godine, rukovodilac odjeljenja za praćenje usaglašenosti je Dora Todorović.

Na dan 31. mart 2021. godine, interni revizor je Alenka Mugoša.

Odbor direktora određuje vrijednosti Banke, pojačavajući važnost i uspostavljajući nadzorne odgovornosti za upravljanje rizikom kompanije. Kultura Banke se odnosi na etičke vrijednosti, željeno ponašanje i razumijevanje rizika u Banci. Odbor direktora posebnu pažnju posvećuje unaprjeđenju sistema unutrašnje kontrole koji se odnosi na:

- Unaprjeđenje korporativnog upravljanja,
- Transparentan tok informacija i komunikacije u Banci,
- Jačanje integriteta i etičkih vrijednosti kod svih zaposlenih,
- Jačanje kadrovskog potencijala,
- Unaprjeđenja u upravljanju rizikom, sa posebnim naglaskom na upravljanje rizikom zemlje, tržišnim rizikom, uspostavljanje procedure za kreiranje crne liste,
- Unaprjeđenje postojećih proizvoda i usluga,
- Poboljšanje računovodstva i izvještavanja i implementaciju MRS i IFRS,
- Unaprjeđenje regulatornog okvira za internu reviziju,

- Unaprjeđenje bezbjednosti informacionog sistema Banke.

Tokom prvog kvartala 2021. godine, Odbor direktora je održao 8 redovnih i pisanih sjednica na kojima su članovi razmatrali sva važna pitanja i donijeli relevantne odluke. Odboru direktora se na mjesečnom nivou dostavljaju Izvještaji o poslovanju Banke – Sistem izvještavanja menadžmenta (MIS), koji predstavlja ključne parametre poslovanja Banke. Odbor direktora je pratio isplate u svakom od poslovnih segmenata i na taj način pažljivo nadgledao aktivnosti Banke i savjetovao o daljim koracima.

Odbor direktora je pružao kontinuiranu podršku menadžmentu banke u organizovanju poslovanja prema važećim propisima. Stoga bi se moglo zaključiti da su članovi Odbora direktora aktivno učestvovali u radu Banke, pažljivo prateći i doprinoseći njenom uspješnom poslovanju.

Interni propisi Banke revidirani su, dok su u nekim organizacionim jedinicama po potrebi usvajani novi.

U skladu sa regulatornim zahtjevima, u segmentu poslovanja sa pravnim licima i stanovništvom, u Banci je vršena redovna revizija propisa vezano za te segmente i uspostavljeni su procesi u cilju obezbjeđivanja adekvatnosti usvojenih administrativnih kontrola (politike, procedure, smjernice, limiti, itd.) i izvršeno njihovo usklađivanje sa regulatornim zahtjevima.

U segmentu rizika usvojeni su Politika obračuna rezervi za kredite u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i Pravilnik o preuzimanju rizika.

U oblasti direkcije za naplatu usvojeni su Pravilnik o identifikaciji i kvalifikaciji iznosa za djelimični otpis, Pravilnik o upravljanju nenaplativim potraživanjima i Pravilnik o upravljanju kampanjama banke.

U Sektoru za praćenje usklađenosti poslovanja Banke usvojeni su Pravilnik o prijavi neetičkog ponašanja, Pravila o zadacima i zahtjevima za izvještavanje i procesuiranje u oblasti usklađenosti poslovanja kao i izvještaj Odjeljenja za praćenje usklađenosti poslovanja za 2020. godinu sa godišnjim planom za 2021. godinu.

Izvršen je dio revizije propisa u Sektoru za bezbjednost kao i usvojen Pravilnik o postupanju u slučaju prevarnih transakcija u međunarodnom platnom prometu.

U pravnom segmentu Banka je ažurirala Pravilnik o organizaciji i poslovanju, Pravilnik o pripremi i usvajanju internih propisa i Pravilnik o obavezama vanrednog izvještavanja i objelodanjivanja podataka, itd.

U oblasti Interne revizije usvojeni su: Godišnji Izvještaj o radu Odjeljenja za internu reviziju na nivou grupe za 2020. godinu, Izvještaj o radu Odjeljenja za internu reviziju za četvrti kvartal 2020. godine i Metodologija procjene rizika i kontrole.

U segmentu sprečavanja pranja novca su usvojeni godišnji i kvartalni izvještaji. Napravljen je Program stručnog oposobljavanja i usavršavanja zaposlenih banke iz oblasti otkrivanja i sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma za 2021. godinu.

U oblasti Korporativnog odjeljenja Banka je ažurirala Poslovnik o radu Skupštine akcionara i Proceduru za komunikaciju sa medijama.

U segmentu ljudskih resursa, usvojen je Pravilnik o mjerenju učinka i sistema ocjenjivanja u podružnicama koje su članice OTP bankarske grupe.

U skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, Odbor direktora je doneo niz značajnih odluka iz svoje nadležnosti i predložio Skupštini akcionara usvajanje nekoliko odluka iz nadležnosti Skupštine akcionara. Održana je jednavanredna i jedna redovna skupština u prvom kvartalu 2021. godine.

Poslovanje Crnogorske komercijalne banke a.d. Podgorica je u svim svojim segmentima bilo u skladu sa zakonima i drugim propisima, dobrom praksom korporativnog upravljanja, poslovnom strategijom, poslovnom politikom i ključnim internim dokumentima. Banka će nastaviti da radi na poboljšanju procedura i procesa kako bi ispunila

očekivanja klijenata i održala dobru reputaciju na tržištu u pogledu fleksibilnosti i efikasnosti.

Menadžment komitet (u daljem tekstu "Komitet") je stalno upravno tijelo oformljeno od strane Odbora direktora, koje donosi samostalno odluke i priprema odluke vezane za svoje aktivnosti u skladu sa Pravilnikom o organizaciji i poslovanju Banke i drugim relevantnim propisima u skladu sa dodijeljenom nadležnošću. Komitet je ovlašten za rješavanje pitanja iz svoje nadležnosti koja se odnose na ulaganja i troškove koji ne spadaju u nadležnost bilo kog drugog tijela ili menadžera, u skladu sa Matricom odlučivanja/odobravanja.

Komitet je u toku prvog kvartala 2021. godine razmotrio i donio 189 odluka, bilo na redovnoj ili pisanoj sjednici, a sve u skladu sa zakonskom regulativom.

S obzirom na opseg i složenost poslovanja, Banka je razvila i kontinuirano radi na održavanju i poboljšanju efektivnog sistema za upravljanje rizicima koji je u stanju da odgovori na potrebe promjenljivog poslovnog okruženja. U tu svrhu Banka stalno upravlja svim relevantnim rizicima u skladu sa Zakonom i propisima CBCG, uzimajući u obzir standarde upravljanja rizicima na nivou OTP grupe.

III.1. Makroekonomski pokazatelji

Izbijanje pandemije virusa COVID-19 i mjere usmjerene na sprečavanje njegovog širenja, ograničili su ekonomske tokove, što je uz prekid međunarodnog saobraćaja i usmjerenost ka turizmu kao najranjivoj grani privrede u uslovima krize, izazvalo značajne negativne posledice po ekonomiju.

Rezultati preliminarnog obračuna kvartalnog bruto domaćeg proizvoda pokazuju da je bruto domaći proizvod Crne Gore u IV kvartalu 2020. godine iznosio 1.158,3 miliona eura. Stopa realnog rasta BDP-a u IV kvartalu 2020. godine iznosila je -7,5%.

Preliminarni podaci Ministarstva finansija i socijalnog staranja pokazuju da je pad BDP-a u 2020. godini iznosio 15,2%, usled zatvorenih međunarodnih granica i velikog pada agregatne tražnje u turizmu i povezanim djelatnostima.

Prema projekcijama Ministarstva finansija i socijalnog staranja cjelokupni period 2021-2023. godine karakterisaće djelimični i postepeni oporavak ekonomskih tokova, vođen prevashodno očekivanim turističkim kretanjima i najavljenim investicionim projektima u energetici, poljoprivredi, industrijskoj proizvodnji, turizmu, transportu, telekomunikacijama i IT sektoru.

Crna Gora: Makroekonomske projekcije, 2020-2023 – osnovni scenario					
	2019	2020	2021	2022	2023
Nominalni BDP u mil. €	4.950,7	4.245,2	4.609,1	4.895,1	5.226,5
Nominalni rast	6,2	-14,3	8,6	6,2	6,8
Realni rast	4,1	-15,2	7,3	5,9	6,3
Inflacija (prosjek)	0,4	-0,3	1,8	1,6	1,2

Prosječna realna stopa ekonomskog rasta u periodu 2021-2023. iznosiće 6,5%, pri čemu je za 2021. projektovan nešto snažniji, ali svakako djelimični oporavak od 7,3%, dok su za 2022. i 2023. projektovane stope rasta od 5,9% i 6,3%, respektivno. Osnovna pretpostavka scenarija zasniva se na očekivanjima da se u prvoj polovini 2021. zdravstvena situacija stabilizuje, te da je prijetnja od zaraze znatno umanjena, pa se na bazi toga pruža osnova za brži oporavak i rast u godinama koje slijede. Najvažnija pretpostavka projektovanih kretanja u 2021. odnosi se ostvarenje prihoda u turizmu od 55% nivoa iz 2019. i fleksibilnosti granica u pogledu međunarodne mobilnosti putnika, smanjujući prijetnju od širenja virusa. Predviđa se da će većina makroekonomskih pokazatelja dostići nivo iz 2019. godine, ponovo u 2022, sa ozbiljnim negativnim efektima na vodeće ekonomske grane, dok će izuzetak biti turizam, čiji će se rekordni prihodi iz 2019. ponovo dostići i premašiti u 2023. godini. Produženo trajanje krize će dalje pogađati i kretanja na tržištu rada, pa se predviđa da će se stopa nezaposlenosti postignuta u 2019. godini ponovo vratiti na isti nivo tokom 2022.

Usljed krize izazvane Covid-19 pandemijom, procijena rasta ekonomije za 2021. godinu za Crnu Goru od strane Svjetske banke iznosi 7,1%, MMF-a 9,0%, EBRD-a 5,0%, dok je Evropska komisija dala procijenu u iznosu od 6,8%.

U januaru 2021. godine industrijska proizvodnja zabilježila je pad od 10,5% u odnosu na prethodni mjesec. Pad proizvodnje je zabilježen u sektorima vađenje ruda i kamena (-30%) i prerađivačka industrija (-45,3%), dok je u sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom ostvaren rast proizvodnje (30%). Industrijska proizvodnja je u januaru 2021. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine zabilježila rast od 4,3%. Rast proizvodnje je ostvaren u sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom od 37,8%, dok je u sektorima prerađivačka industrija i vađenje ruda i kamena ostvaren pad od (-30,8%) i (-11,5%) respektivno.

U prerađivačkoj industriji, u ovom periodu, deset oblasti bilježi pad proizvodnje. Najveći pad zabilježen je u oblasti proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i preparata (-67,8%), zatim proizvodnja proizvoda od ostalih nemetalnih minerala (-44,6%), proizvodnja duvanskih proizvoda (-40%), proizvodnja namještaja (-29,7%), proizvodnja osnovnih metala (-19,2%), dok je najmanji pad zabilježen u oblasti proizvodnja prehrambenih proizvoda (-2,5%). Najveći rast ostvaren je u oblasti proizvodi od drveta, plute i sl. (42%), a najmanji u oblasti proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda (0,9%).

U šumarstvu je u januaru 2021. godine, proizvedeno ukupno 1.075 m³ šumskih sortimenata, što je za 92% niže nego u januaru 2020. godine.

Broj dolazaka turista prema preliminarnim podacima, u kolektivnom smještaju, u januaru 2021. godine iznosio je 15.134 što je za 44,4% manje u odnosu na januar prethodne godine. Ukupno je ostvareno 34.845 noćenja, što je za 45,4% manje nego u istom mjesecu 2020. godine.

Potrošačke cijene su u januaru 2021. godine, u odnosu na prethodni mjesec, zabilježile rast od 0,3%. Najveći rast cijena zabilježen je u kategoriji alkoholna pića i duvan (2,5%), najviše zbog rasta cijena duvana za 3,4%. Rast je zabilježen i u kategorijama stanovanje, voda, struja, gas i druga goriva (1,3%), prevoz (1%), hrana i bezalkoholna pića (0,3%) i rekreacija i kultura (0,1%). Pad je zabilježen u kategorijama odjeća i obuća (-2,6%) i namještaj, oprema za domaćinstvo i rutinsko održavanje stana (-0,1%), dok su cijene ostale nepromijenjene u kategorijama: zdravlje, komunikacije, obrazovanje, hoteli i restorani i ostala dobra i usluge.

Godišnja inflacija u januaru 2021. godine, mjerena potrošačkim cijenama iznosila je -0,7%, koliko je iznosila i inflacija mjerena harmonizovanim indeksom potrošačkih cijena.

Cijene proizvođača industrijskih proizvoda su u januaru 2021. godine ostvarile pad od 0,2% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, zbog pada cijena u sektorima vađenje ruda i kamena (-0,7%) i prerađivačka industrija (-0,2%), dok u sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom nije bilo promjena cijena u odnosu na januar 2020. godine.

U januaru 2021. godine, prema evidenciji MONSTAT-a, bilo je zaposleno 159.129 lica, što je za 1,1% manje u odnosu na prethodni mjesec, i za 17,7% u odnosu na januar 2020. godine. Najveći broj lica zaposlen je u sljedećim djelatnostima: trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala (19,9%), državna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje (12,4%), obrazovanje (7,9%), zdravstvena i socijalna zaštita (7,3%), usluge smještaja i ishrane (7,2%) i prerađivačka industrija i saobraćaj i skladištenje (po 6,4%).

Broj nezaposlenih lica u januaru 2021. godine, u odnosu na prethodni mjesec, manji je za 0,5%, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine veći za 32,7%. Prosječne bruto i neto plate su u januaru 2021. godine u odnosu na prethodni mjesec veće za po 0,6%. Prosječna realna zarada bez poreza i doprinosa u januaru 2021. godini zabilježila je rast od 0,3% u odnosu na prethodni mjesec.

Prema preliminarnim podacima u januaru 2021. godine, neto priliv stranih direktnih investicija iznosio je 25,8 miliona eura, što je za 38,7% manje u odnosu na isti period 2020. godine. Ukupan priliv stranih direktnih investicija iznosio je 38,6 miliona eura (pad od 23,5%), što je rezultat pada dužničkih ulaganja.

Izvorni prihodi budžeta Crne Gore i državnih fondova u januaru 2021. godine, prema procjeni Ministarstva finansija, iznosili su 88,6 miliona eura ili 1,9% procijenjenog BDP-a, i bili su veći za 0,1% u poređenju sa planiranim, a u odnosu na januar 2020. godine manji za 6%. U strukturi izvornih prihoda, u januaru, najveće učešće, 76%, ostvarili su prihodi od poreza, zatim doprinosi 18%, naknade 3,3%, ostali prihodi 1,7%, takse 0,7%, donacije 0,2% i primici od otplate kredita i sredstva prenesena iz prethodne godine 0,1%. Prihodi od poreza su u januaru bili viši u odnosu na plan za 2%, dok su u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine zabilježili pad od 8,1%, što je uzrokovano epidemijom virusa COVID-19.

Konsolidovani rashodi budžeta (ukupni izdaci umanjeni za otplatu dugova), u januaru 2021. godine, iznosili su 127,4 miliona eura ili 2,8% BDP-a, što je niže za 0,9% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a za 32% u poređenju sa planom. Najveće izvršenje rashoda zabilježeno je kod pozicije rashoda za bruto zarade (40,6 miliona eura) i penzije (35,9 miliona eura).

Budžet Crne Gore, u januaru 2021. godine, zabilježio je deficit od 38,8 miliona eura ili 0,8% BDP-a.

Bilansna suma banaka na kraju januara 2021. godine iznosila je 4.614 miliona eura i bilježi rast od 0,6% u odnosu na prethodni mjesec, dok u odnosu na januar 2020. godine bilježi pad od 0,7%.

U strukturi aktive banaka, u januaru 2021. godine dominantno učešće od 69,3% ostvarili su ukupni krediti, nakon kojih slijede novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka sa 19,1%, hartije od vrijednosti sa 10,1%, dok se 1,5% odnosilo na preostale stavke aktive. U strukturi pasive, dominantno učešće od 73,2% ostvarili su depoziti, nakon kojih slijedi kapital sa 12,8%, pozajmice sa 10,1%, dok se na ostale stavke odnosilo 3,9% ukupne pasive.

Ukupan kapital banaka na kraju januara 2021. godine iznosio je 591,3 miliona eura i bilježi rast od 0,3% na mjesečnom nivou, dok na godišnjem nivou bilježi pad od 2,7%.

Ukupno odobreni krediti banaka na kraju januara 2021. godine iznosili su 3.197,7 miliona eura i bilježe rast od 1,2% na mjesečnom nivou, dok u odnosu na januar 2020. godine bilježe rast od 4,3%. Koeficijent krediti/depoziti iznosio je 0,95 na kraju januara 2021. godine i veći je u odnosu na januar 2020. godine, kada je iznosio 0,89. Po osnovu kredita, banke su na kraju januara 2021. godine najviše (78,2%) potraživale od nefinansijskog sektora i stanovništva.

Depoziti u bankama u januaru 2021. godine iznosili su 3.376,5 miliona eura, i zabilježili su rast od 0,1% na mjesečnom nivou, dok su na godišnjem nivou zabilježili pad od 2,2%. U ročnoj strukturi ukupnih depozita na kraju januara 2021. godine najveće učešće od 71,3% imali su depoziti po viđenju, dok su oročeni depoziti činili 27,7% ukupnih depozita. Preostalih 1% odnosilo se na sredstva na escrow računu. U strukturi ukupnih oročenih depozita najveće učešće imali su depoziti ročnosti od tri mjeseca do jedne godine (48,6%) i od jedne do tri godine (35,8%). Posmatrano po sektorima, na kraju januara 2021. godine u ukupnim depozitima dominirali su depoziti stanovništva sa 36,8%.

Likvidna aktiva banaka u januaru 2021. godine iznosila je 1.060,1 miliona eura i zabilježila je rast od 44 miliona eura ili 4,3% u odnosu na prethodni mjesec, dok je u odnosu na januar 2020. godine zabilježila rast od 108,4 miliona eura ili 11,4%. U januaru 2021. godine koeficijenti likvidnosti za bankarski sistem u cjelini na dnevnom i dekadnom nivou bili su iznad propisanih minimuma.

Na kraju januara 2021. godine ukupno izdvojena obavezna rezerva banaka kod Centralne banke iznosila je 180,5 miliona eura i bilježi rast od milion eura ili 0,6% na mjesečnom nivou, dok u odnosu na januar 2020. godine bilježi pad od 79,8 miliona eura ili 30,7%. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na račun obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 51,7%, dok je na račun Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 48,3%. Efektivna stopa obavezne rezerve, mjerena odnosom izdvojene obavezne rezerve i ukupnih depozita, iznosila je 5,34% na kraju januara tekuće godine i viša je u odnosu na prethodni mjesec kada je iznosila 5,32%, dok je niža u odnosu na januar 2020. godine kada je iznosila 7,54%.

Prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa banaka na ukupno odobrene kredite u januaru 2021. godine iznosila je 5,33%, dok je prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa iznosila 5,84%. Na mjesečnom nivou, nominalna, kao i efektivna kamatna stopa su ostale nepromijenjene. Na godišnjem nivou, nominalna kamatna stopa bilježi pad od 0,11 p.p, dok efektivna kamatna stopa bilježi pad od 0,15 p.p.

Prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa banaka na novoodobrene kredite u januaru 2021. godine iznosila je 4,90%, dok je prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa iznosila 5,41%. Na mjesečnom nivou, nominalna kamatna stopa ostvarila je rast od 0,26 p.p, dok je efektivna kamatna stopa ostvarila rast od 0,25 p.p. Na godišnjem nivou, nominalna kamatna stopa zabilježila je rast od 0,39 p.p, dok je efektivna kamatna stopa zabilježila rast od 0,59 p.p.

Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,40% u januaru 2021. godine i bila je nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec, kao i u odnosu na januar 2020. godine.

Vrijednost realizovanog platnog prometa u RTGS sistemu i DNS sistemu iznosila je 816,3 miliona eura u januaru 2021. godine što je za 56% manje nego u prethodnom mjesecu, odnosno za 16,8% manje nego u istom mjesecu prethodne godine. U strukturi ukupno realizovanog platnog prometa 94,6% odnosilo se na vrijednost platnog prometa realizovanog u RTGS sistemu. Posmatrano prema učešću realizovanih naloga, dominantno učešće od 66,8% ostvarili su nalozi u DNS sistemu sa 422.164 realizovanih naloga.

III.2. Poslovne aktivnosti Banke

Razvojem novih proizvoda, poboljšanjem postojećih i aktivnom podrškom u svim segmentima poslovanja, Banka je nastojala da zadrži vodeću poziciju u bankarskom sektoru Crne Gore. U isto vrijeme, Banka se fokusirala na poboljšanje kvaliteta kreditnog portfolija sa ciljem minimiziranja troškova rizika, unaprjeđenje IT sistema koji bi podržao planirane poslovne aktivnosti kao i usaglašavanjem sa međunarodnim standardima poslovanja.

Povjerenjem, posvećenim pristupom, zasnovanim prvenstveno na kvalitetu proizvoda i usluga, Banka se trudila da bude pouzdan i dugoročan partner svojim klijentima. Uspješan odgovor Banke na potrebe klijenata i tržišta rezultat je širokog spektra ne samo kreditnih i depozitnih, već i ostalih proizvoda i usluga iz domena savremenih elektronskih kanala platnog prometa, custody poslova, privatnog bankarstva i drugo.

Ugledni finansijski magazin Global Finance objavio je spisak dobitnika prestižnog priznanja za najbolje banke u centralnoj i istočnoj Evropi. Treću godinu zaredom, CKB je proglašena za najbolju banku u Crnoj Gori, dok je nagrada za najbolju banku u Mađarskoj pripala OTP banci, vlasniku CKB-a. Iz OTP Grupe, nagrađena je još i SKB banka iz Slovenije.

Sa namjerom da zadovoljstvo klijenata podignu na viši nivo, Crnogorska komercijalna banka i UNIQA osiguranje udružile su snage i klijentima Banke omogućile kupovinu polise osiguranja gotovinskih kredita u svim poslovnica širom Crne Gore. UNIQA osiguranje je ekskluzivni partner CKB-a u kategoriji neživotnih osiguranja. Dodatno, Banka i Wiener Stadtische potpisali su ugovor kojim ova osiguravajuća kompanija postaje ekskluzivni partner CKB-a u kategoriji životnih osiguranja.

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) odobrila je sredstva u iznosu od dva miliona eura Crnogorskoj komercijalnoj banci za kreditiranje mjera energetske efikasnosti u domaćinstvima. Sredstva su odobrena u okviru EBRD Programa finansiranja zelene ekonomije (GEFF) za Zapadni Balkan vrijednog 85 miliona eura. Prema tome, CKB je u prilici da svojim klijentima ponudi novu liniju namjenskih kredita za investicije i projekte, kojima je cilj unaprjeđenje energetske efikasnosti u domaćinstvima uz povraćaj uloženi sredstava i do 20% od vrijednosti investicije.

Sa ciljem da unaprijedi iskustvo svojih korisnika modernim, sigurnim i fleksibilnim platnim rješenjima, Crnogorska komercijalna banka uvrstila je u svoju ponudu CKB Mastercard shopping kreditnu karticu koja omogućava kupovinu i do 24 rate u zemlji i inostranstvu, kao i kupovinu na internetu.

Nadajući se da će zdravstvena epidemija koja pogađa cijeli svijet imati što blaže i lakše posljedice u našoj zemlji, banke su osim značajnih donacija aktivirale brojne elektronske kanale i omogućile niz povoljnosti kako bi građanima pomogle u realizaciji svakodnevnih obaveza i u ovoj neočekivanoj situaciji. CKB banka prati smjernice Instituta za javno zdravlje i Vlade Crne Gore i sprovodi mjere prevencije širenja epidemije virusa korona u cilju zaštite svojih zaposlenih i klijenata.

Takođe, Banka je nastavila sa unaprjeđenjem radnog okruženja u cilju povećanja nivoa motivacije zaposlenih.

Strateški cilj Banke je da se razvija kao univerzalna banka, tj. banka koja pruža proizvode i usluge stanovništvu i pravnim licima.

Uticaj krize izazvane pandemijom COVID-19 na poslovanje Banke

Usljed krize izazvane virusom- Covid-19, Banka je prilagodila svoje poslovanje djelujući u nekoliko osnovnih pravaca:

- a. Poštovanje mjera propisanih od strane Nacionalnog Koordinacionog Tijela (NKT)
- b. Provođenja mjera regulatora (CBCG), propisanih u cilju smanjivanja negativnih uticaja (Moratorijum na kredite)
- c. Zaštite zaposlenih i obezbjeđivanje kontinuiteta rada
- d. Proaktivnog mjerenja negativnog uticaja krize na poslovanje banke
- e. Posebne ponude za klijente iz sektora zdravstva, prosvjete i policije

- a. Poštovanje mjera propisanih od strane Nacionalnog Koordinacionog Tijela (NKT)

Nakon objavljivanja mjera NKT-a odnosno njihovog ažuriranja, Banka je promptno reagovala i precizno spovodila sve propisane mjere koje su se uglavnom odnosile na nabavku i obavezno nošenje zaštitnih maski u svim prostorijama banke, obaveznog držanja distance kako zaposlenih tako i klijenata, obezbjeđivanje sredstava za dezinfekciju itd.

- b. Sprovođenja mjera propisanih u cilju ublažavanja negativnog uticaja krize izazvane virusom Covid-19 (Moratorijum na kredite)

U cilju ublažavanja negativnog uticaja krize izazvane virusom Covid-19, Vlada Crne Gore je donijela odluku o sprovođenju moratorijuma na kredite, koja je modifikovana u nekoliko navrata.

Banka je ažurno implementirala sve propisane programe i ponudila mogućnost moratorijuma na kredite klijentima banke, u skladu sa pravilima propisanim od strane regulatora.

- c. Zaštite zaposlenih i obezbjeđivanje kontinuiteta rada

Pored poštovanja mjera propisanih od strane NKT-a, banka je donijela niz dodatnih mjera u cilju zaštite zaposlenih i obezbjeđenje kontinuiteta poslovanja.

U skladu sa navedenim, banka je uvela „Home office“, koncept rada od kuće, za preko 70% zaposlenih u Centrali, kojima su obezbijeđene posebne radne stanice i mogućnost udaljenog pristupa svim potrebnim podacima i aplikacijama.

Dodatno, gotovo svi sastanci, koje je bilo neophodno održavati da bi se obezbijedio kontinuitet poslovanja Banke, odvijali su se putem internet video-komunikacionih platformi.

Istovremeno, svi treninzi i edukacije u navedenom periodu organizovani su putem on-line platformi. Takođe, u saradnji sa privatnom laboratorijom, Banka je za sve zaposlene obezbijedila mogućnost besplatnog testiranja na Covid-19. Posebna pažnja bila je posvećena blagovremenom i kontinuiranom informisanju zaposlenih i davanju smjernicama u vezi sa Covid-om.

d. Proaktivnog mjerenja negativnog uticaja krize na poslovanje banke

Krizom izazvanom virusom Covid-19, pogođeni su gotovo svi sektori, u prvom redu turizam i saobraćaj, ali posredno i trgovina, ugostiteljstvo, poljoprivreda i, naravno, bankarski sektor koji kroz poslovne relacije sa svojim klijentima inkorporira pomenute, kao i druge privredne grane, kako kroz svoje aktivne, tako i kroz svoje depozitne poslove. Negativan uticaj na poslovanje banke ogleda se kroz smanjenje prihoda uslijed smanjenja privrednih aktivnosti, kao i smanjenjem prihoda koji je rezultat primjene određenih mjera koje je banka implementirala, zatim smanjenja kreditne sposobnosti klijenata kao i niz drugih efekata koji su posredno ili neposredno uticali na poslovanje banke.

Pad ekonomske aktivnosti i porast nezaposlenosti imao je u prvom redu odraz na tražnju za kreditima, što je rezultiralo i smanjenom kreditnom aktivnošću. Dodatno, banka je, prilagođavajući se novonastalim okolnostima, smanjivala ili ukidala određene naknade i provizije što je rezultiralo smanjenjem neto prihoda iz ovih izvora, što je takođe uticalo na pad profitabilnosti (npr. ukidanje provizija za podizanje gotovine sa bankomata, privremeno ukidanje provizija za transakcije u domaćem platnom prometu koje se vrše putem e-kanala, itd.). Takođe, na pad profitabilnosti uticao je i porast troškova rezervisanja kao rezultat implementiranja novih parametara u kalkulaciji rezervi, a u skladu sa anticipiranjem efekata COVID-19.

U cilju prilagođavanja poslovanja banke novonastaloj situaciji, Banka je izvršila ažuriranje svojih finansijskih planova.

e. Posebne ponude zaposlenima kroz B@W (bank at work) ponude za kompanije rejtinga A, B1 i B2

Banka je prepoznala sinergiju između pravnih lica klijenata banke i zaposlenih u ovim kompanijama koje vidi kao potencijal za dalju dobru saradnju kroz obostrani interes i kompanije kao klijenta banke, i zaposlenih u tim kompanijama.

Banka je kreirala posebne ponude za ove grupe klijenata, sa malo povoljnijim cijenama kako za kredite za tekuću potrošnju, tako i za rješavanje stambenog pitanja. Ponuda se odnosi na kategorije kompanija A, B1 i B2. Ponude će biti dostavljane svim pre-selektivnim kompanijama od strane Banke u kojima postoji potencijal za saradnju kao i svim kompanijama koje pokazuju interesovanje za saradnju.

Projekat procjene kvaliteta aktive banaka (AQR)

U septembru 2019. godine, Centralna banka Crne Gore je organizovala radionicu za banke na kojoj je najavljen i predstavljen projekat procjene kvaliteta aktive banaka na crnogorskom tržištu (u nastavku AQR projekat). Radi se o vrlo značajnom i istovremeno zahtjevnom projektu za bankarski sektor. Proces je formalno započeo u novembru 2020. godine i shodno operativnom planu dostavljenom od strane CBCG plan je da traje do kraja aprila 2021. godine

Prethodno, banke su obavile selekciju i angažovale AQR revizore. U skladu sa pomenutim operativnim planom, projektne aktivnosti su podijeljene u više radnih blokova, kako slijedi:

1. Analiza procesa, politika i racunovodstva po bankama
2. Kreiranje kreditnih fajlova i validacija integriteta podataka
3. Uzorkovanje
4. Provjera Kreditnog Fajla
5. Procjena kolaterala i vrijednosti nekretnina
6. Projekcija nalaza analize kreditnog fajla
7. Analiza grupnih ispravki vrijednosti
8. Analiza Fair value izloženosti
9. Post-AQR CET1 % procjena

Nakon završetka rada na pojedinačnim radnim blokovima, AQR revizori sačinjavali izvještaj, koji se dostavlja CBCG.

Banka je za AQR revizora odabrala KPMG Beograd i sa istim potpisala ugovor. U prvom kvartalu 2021. godine završene su aktivnosti na radnim blokovima 4 i 5. U međuvremenu, započet je rad na radnom bloku 7 koji je u toku.

III.3. Poslovi sa stanovništvom

Osnovne poslovne linije u segmentu kreditiranja stanovništva i dalje su gotovinski, stambeni i hipotekarni krediti, kao i MC Shopping kartica sa novim uslovima i inoviranim mogućnostima prethodne kartice (podizanje gotovine na ATM-u, mogućnost otplate na 24 rate na bilo kojem POS-u, kao i korišćenje iste bilo gdje u svijetu). U dijelu gotovinskih kredita spajanjem dva entiteta limitirani smo dužinom roka otplate sa nekadašnjih 8 godina na 6 godina peridom otplate. U segmentu depozita stanovništva i dalje su dominantni tekući računi i klasična štednja. Aktivne i pasivne kamatne stope usklađivane su u toku prvog kvartala 2021. godine, u skladu sa cjenovnom politikom Banke i prema kretanjima na tržištu.

Bruto krediti stanovništva, rezidenti, na dan 31. mart 2021. godine iznose EUR 435.577 hiljade, što čini 45,92% ukupnog portfolija. Bruto krediti stanovništva, nerezidenti, iznose EUR 3.253 hiljada, tj. 0,34% ukupnog portfolija.

U isto vrijeme depoziti stanovništva, rezidenti, u ukupnim depozitima Banke učestvuju sa 42,24%, u iznosu od EUR 387.810 hiljada. Dok depoziti stanovništva, nerezidenti, iznose EUR 99.780 hiljada, tj. 10,87% ukupnih depozita Banke.

Kreditni i depozitni portfolio Banke obuhvata uglavnom klijente sa boravištem na području Crne Gore.

III.4. Poslovi sa pravnim licima

Osnovne poslovne linije u segmentu kreditiranja pravnih lica i dalje su investicioni krediti i krediti za obrtna sredstva, dok su u segmentu depozita pravnih lica i dalje dominantni tekući računi i klasična štednja.

U prvom kvartalu 2021. godine nastavljena je poslovna saradnja sa velikim i srednjim pravnim licima. Akcenat je stavljen na poboljšanje kvaliteta i razvoj proizvoda kroz adekvatnu selekciju bonitetnih klijenata, sa odgovarajućim sredstvima obezbjeđenja.

U segmentu poslovanja sa mikro i malim pravnim licima, Banka je nastavila saradnju sa Evropskim Investicionim Fondom (EIF), i na taj način proširila ponudu kredita koju nudi ovim preduzećima.

Ukupni bruto krediti i potraživanja pravnih lica na dan 31. mart 2021. godine iznose EUR 346.961 hiljada, i u ukupnom portfoliju iznose 37,64%. Ukupni depoziti pravnih lica iznose EUR 430.150 hiljada tj. 46,85%. Sredstva eskrow racuna iznose EUR 15 hiljada.

Aktivne i pasivne kamatne stope na ove proizvode usklađivane su tokom prvog kvartala 2021. godine, u skladu sa cjenovnom politikom Banke i prema kretanjima na tržištu.

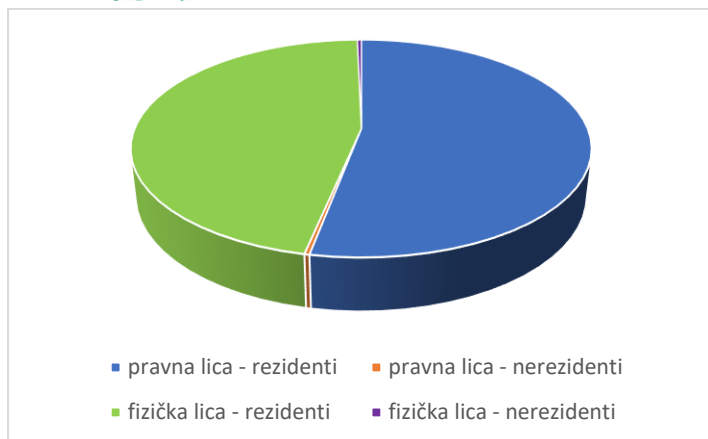
III.5. Poslovi sa Vladom Crne Gore i drugim korisnicima budžeta

Nastavljena je saradnja sa Vladom Crne Gore i drugim korisnicima budžeta, pružajući adekvatnu podršku kroz kreditne aranžmane i transakcione servise. Time je Banka nastavila da gradi partnerski odnos sa državnim institucijama u Crnoj Gori.

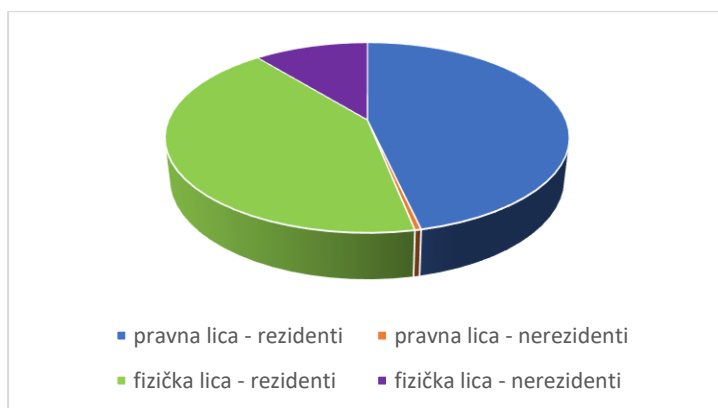
Ukupni krediti Vlade Crne Gore i drugim korisnicima budžeta učestvuju sa 16,10% u ukupnom portfoliju.

III.6. Grafički prikaz kreditnog i depozitnog portfolia Banke

Kreditni portfolio po segmentu klijenta na dan 31. mart 2021. godine:

Depoziti po segmentu klijenta dan 31. mart 2021. godine:

Podjela portfolija po regionima na dan 31. mart 2021. godine:

Region	Opština	Neto izloženost po opštinama	Neto izloženost po regionima
Centar	Cetinje	10.948	
	Danilovgrad	12.365	
	Nikšić	36.779	
	Podgorica	677.510	737.602
Jug	Bar	26.992	
	Budva	21.855	
	Herceg Novi	27.462	
	Kotor	24.197	
	Tivat	14.417	
	Ulcinj	9.231	124.155
	Andrijevica	1	
Sjever	Berane	13.998	
	Bijelo Polje	18.807	
	Kolašin	4.694	
	Mojkovac	2.627	
	Plav	69	
	Pljevlja	5.913	
	Rožaje	6.018	
	Žabljak	929	53.056
Ukupno		914.813	914.813

IV. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA BANKE

Na 31. mart 2021. godine, za procjenu finansijskog položaja Banke od ključnog značaja su sljedeći finansijski instrumenti:

- Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka
- Krediti i potraživanja od banaka, po amortizovanoj vrijednosti
- Krediti i potraživanja od klijenata, po amortizovanoj vrijednosti
- Investicije u hartije od vrijednosti
- Depoziti banaka
- Depoziti klijenata
- Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata
- Kapital

POJEDINAČNI BILANS STANJA
Na dan 31. mart 2021. godine
(U hiljadama EUR)

	31. mart 2021.	31. decembar 2020.
SREDSTVA		
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	228.655	253.884
Kredit i potraživanja od banaka po amortizovanoj vrijednosti	100.967	62.113
Kredit i potraživanja od klijenata po amortizovanoj vrijednosti	914.813	920.586
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	27.457	27.282
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	1.781	1.769
Hartije od vrijednosti po po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	2.362	2.043
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	335	335
Nekretnine, postrojenja i oprema	23.046	23.616
Nematerijalna sredstva	6.504	6.847
Tekuća poreska sredstva	2	8
Odložena poreska sredstva	807	807
Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	10	10
Ostala sredstva	3.907	5.163
UKUPNA SREDSTVA	1.310.648	1.304.463
OBAVEZE		
Depoziti banaka i centralnih banaka koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	1.585	1.145
Depoziti klijenata koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	916.578	890.788
Kredit banaka i centralnih banaka koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	113.720	138.675
Kredit klijenata koji nijesu banke koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	29.970	31.101
Rezerve	6.628	6.629
Tekuće poreske obaveze	599	536
Odložene poreske obaveze	636	610
Ostale obaveze	30.155	30.321
Ukupne obaveze	1.099.873	1.099.805
KAPITAL		
Akcijski kapital	181.875	181.875
Neraspoređena dobit	20.749	18.901
Dobit/(gubitak) tekuće godine	5.826	1.848
Revalorizacione rezerve	-	(259)
Ostale rezerve	2.326	2.293
Ukupan kapital	210.775	204.658
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE	1.310.648	1.304.463

Ukupna aktiva na dan 31. mart 2021. godine iznosi EUR 1.310.648 hiljada što predstavlja rast od 0,54% u odnosu na 31. decembar 2020. godine.

Ukupni neto krediti iznose EUR 914.813 hiljada i niži su za 0,63% u poređenju sa 31. decembrom 2020. godine.

POJEDINAČNI BILANS USPJEHA

**U periodu od 01. januara do 31. marta 2021. godine
(U hiljadama EUR)**

	2021.	2020.
Prihodi od kamata i slični prihodi	11.595	6.642
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	372	142
Rashodi od kamata i slični rashodi	(351)	(58)
Neto prihodi od kamata	11.617	6.726
Prihodi od naknada i provizija	4.735	3.602
Rashodi naknada i provizija	2.921	(1.993)
Neto prihodi od naknada i provizija	1.814	1.610
Neto (gubici)/dobici od kursnih razlika	200	196
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	237	-
Ostali prihodi	177	337
Troškovi zaposlenih	(3.324)	(3.289)
Troškovi amortizacije	(1.403)	(1.085)
Opšti i administrativni troškovi	(2.404)	(2.127)
Neto (rashodi)/prihodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	472	281
Troškovi rezervisanja	(18)	(221)
Ostali rashodi	(21)	(27)
OPERATIVNI PROFIT	6.403	1.837
Porez na dobit	(577)	(192)
NETO PROFIT	5.826	1.645

Prihodi od kamata bilježe rast od 72,72%, što je posljedica generalnog trenda blagog smanjenja kamatnih stopa i pozitivnog efekta pripajanja Podgoričke banke, što je uticalo na rast prihoda u martu 2021. godine.

Neto prihodi od naknada bilježe rast od 12,67%.

Ostvareni pokazatelji usaglašenosti poslovanja Banke sa propisima CBCG prikazani su u tabeli ispod:

	Ostvareni pokazatelji poslovanja	
	31. mart 2021.	31. decembar 2020.
Osnovni kapital (minimalni iznos 5 miliona EUR)	187.290	150.810
Sopstvena sredstva banke (minimalni iznos 5 miliona EUR)	187.290	150.810
Koeficijent solventnosti (minimalni iznos 10%)	24,20%	20,07%
Dnevni koeficijent likvidnosti na 31. decembar 2020. godine (minimalni koeficijent 0,9)	1,83	1,79
Dekadni koeficijent likvidnosti za dekadu koja se završava na 31. decembar 2020. godine (minimalni koeficijent 1)	1,94	1,80
Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (limit 25% sopstvenih sredstava banke)	13,73%	16,62%
Zbir velikih izloženosti (limit 800% sopstvenih sredstava banke)	23,09%	45,08%
Ukupna izloženost prema licima povezanim s Bankom (limit 200% sopstvenih sredstava banke)	53,80%	13,96%
Ukupna izloženost prema zaposlenom u Banci (limit 1% sopstvenih sredstava banke)	0,08%	0,10%
Koeficijent ulaganja u osnovna sredstva	12,40%	15,77%

IV.1. Analiza kapitala

Na dan 31. mart 2021. godine akcijski kapital Banke čini 355.717 običnih akcija pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 511,2919. Sve emitovane akcije su u potpunosti plaćene.

Na dan 31. mart 2021. godine jedini akcionar Banke je OTP Bank Plc Budapest sa 100% udjela u kapitalu.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je na dan 31. mart 2021. godine obavezna da održava minimalan koeficijent solventnosti kapitala od 10%. Koeficijent solventnosti Banke na dan 31. mart 2021. godine bio je 24,08%.

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. mart 2021. godine Banka ne odstupa od propisanih limita.

IV.1.1 Sopstvena sredstva

Prema Zakonu o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10 i 40/11) iznos osnivačkog kapitala ne može biti manji od EUR 5.000 hiljada. Kako je propisano Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl. list CG” br. 38/11, 55/12 i 82/17) Banka je dužna da utvrđuje adekvatnost kapitala na bazi sopstvenih sredstava, kao apsolutnog i koeficijenta solventnosti kao relativnog pokazatelja. Sopstvena sredstva Banke predstavljaju zbir uplaćenog akcionarskog kapitala i drugih osnovnih i dopunskih elementa sopstvenih sredstava umanjeno za odbitne stavke.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti na nivou koji je jednak ili veći od:

- iznosa minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala;
- ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

Sopstvena sredstva Banke na dan 31. mart 2021. godine čine:

	31. mart 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Osnovni elementi sopstvenih sredstava		
Akcijski kapital	181.875	181.876
Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja	758	757
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanjem kreditnim rizikom u bankama	(777)	(777)
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odlukuda bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove	21.526	
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9	389	544
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava	203.770	182.400
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina		(15.718)
Gubitak iz tekuće godina	-	-
Nematerijalna imovina	(6.504)	(6.847)
Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti	-	(259)
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	(9.770)	(8.560)
Ukupno odbitne stavke od osnovnog kapitala banke	(16.274)	(31.384)
Osnovni kapital	187.496	151.016
Odbitne stavke od sopstvenih sredstava – direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	(206)	(206)
Osnovni kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	187.393	150.913
Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	(103)	(103)
Osnovni kapital po potrebi umanjen	187.290	150.810
SOPSTVENA SREDSTVA	187.290	150.810

Na osnovu odredbi Odluke o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG” br. 38/11,55/12 i 82/17) Banka je izvršila izračunavanje potrebnog kapitala za rizike kojima je izložena tokom poslovanja, kao i koeficijenta solventnosti. Koeficijent solventnosti ne smije biti manji od 10%.

Koeficijent solventnosti predstavlja procentualni odnos sopstvenih sredstava Banke prema zbiru:

- ukupnog iznosa rizikom ponderisane aktive za kreditni rizik;
- iznosa rizikom ponderisane aktive za tržišne rizike;
- iznosa rizikom ponderisane aktive za operativni rizik;

- iznosa rizikom ponderisane aktive za druge rizike.

Banka je tokom godine održavala veoma snažnu poziciju kapitala, koja se ogleda u činjenici da se konsolidovani koeficijent solventnosti Banke kretao u rasponu od 20,07% do 24,20%, značajno iznad zakonski propisanog minimuma.

	U hiljadama EUR	
	31. mart 2021.	31. decembar 2020.
Osnovni kapital	187.290	150.913
Dopunski kapital	(103)	(103)
Ukupno sopstvena sredstva	187.290	150.810
Ponderisana bilansna aktiva	626.343	622.620
Ponderisane vanbilansne stavke	54.587	56.117
Iznos kojim se ublažavaju neg. i efekti na sopst. sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9	388	544
Ukupno ponderisana bilansna aktiva	681.318	679.281
Potreban kapital za operativni rizik	8.586	7.025
Potreban kapital za rizik zemlje	6.834	1.883
Koeficijent solventnosti banke	24,20%	20,07%

IV.2. Ulaganja u akcije pravnih lica

	U hiljadama EUR	
	31. mart 2021.	31. decembar 2020.
Banke i finansijske organizacije:		
- Montenegroberza, Podgorica (učešće Banke 4,88%)	98	98
- Beogradska berza a.d., Beograd	7	6
- SWIFT Brisel	57	57
- Centralna depozitarna agencija, Podgorica (učešće Banke 15%)	143	143
- CG Broker AD, Podgorica (učešće Banke 11,57%)	63	63
	368	367
Druga pravna lica:		
- Elektroprivreda Crne Gore, Nikšić (učešće Banke 0,04%)	166	163
- Lutrija Crne Gore, Podgorica (učešće Banke 0,47%)	18	18
- Tržište Novca AD, Beograd	4	4
- Plantaze AD, Podgorica (učešće Banke 9,23%)	1.805	1.490
- Montenegro Airlines, Podgorica	1	1
	1.994	1.676
	2.362	2.043

Zbog pripajanja Podgoričke banke, Banka je preuzela vlasništvo nad sljedećim hartijama od vrijednosti:

- Beogradska berza a.d., Beograd
- Tržište Novca AD, Beograd
- S.W.I.F.T. SCRL
- CG Broker-Dealer JSC Podgorica
- Plantaze
- Montenegro Airlines

- Poslovno Logistički Centar Moraca Ad. Podgorica

Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala iznose EUR 335 hiljade (2020: EUR 335 hiljada).

Banka je kupila 100% udjela u OTP Debt Collection, d.o.o. Podgorica za naknadu od EUR 335 hiljada. Banka je za ovaj prenos dobila saglasnost Centralne Banke Crne Gore br. 0102-07700-2/2018 od 24. oktobra 2018. godine. Banka, kao vlasnik OTP Debt Collection d.o.o. Podgorica je zvanično registrovana u CRPS dana 17. decembra 2018. godine.

Na dan 31. mart 2021. godine, Banka nema hartije od vrijednosti pod zalogom.

V. UPRAVLJANJE RIZICIMA

U Strategiji upravljanja rizicima, Banka je kao materijalno značajne rizike kojima je izložena u svom poslovanju identifikovala sljedeće:

- Kreditni rizik – predstavlja rizik gubitka kao posljedica klijentovog neizvršenja obaveza prema banci.
- Operativni rizik – definisan je kao rizik gubitaka u poslovanju banke usljed neadekvatnih internih procesa, ljudskog faktora i sistema ili uslijed spoljnih događaja. Ova definicija uključuje pravni rizik, ali isključuje strategijski i reputacioni rizik.
- Tržišni rizik – predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka po bilansnim i van-bilansnim stavkama, kao posljedica promjena kamatnih stopa, deviznog kursa, cijene HoV, vrijednosti tržišnih indeksa ili drugih faktora od značaja za vrijednost finansijskih instrumenata, kao i rizik utrživosti finansijskih instrumenata.
- Rizik zemlje – predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka za banku zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Crne Gore, iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika (u daljem tekstu: zemlja dužnika).
- Rizik likvidnosti – definiše se kao vjerovatnoća da banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili vjerovatnoća da će banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati pribavljati novčana sredstva uz značajne troškove.
- Reputacioni rizik – predstavlja potencijalni gubitak ugleda banke kao posljedica realnog ili percipiranog gubitka povjerenja u banku.

Banka je organizovala proces upravljanja rizicima kao sastavni dio svoje strukture upravljanja koja je ugrađena u sve ključne procese počevši od razvoja proizvoda do naplate nekvalitetnih potraživanja.

U pogledu upravljanja rizicima, Banka je definisala sljedeće strateške ciljeve:

- Povećanje nivoa automatizacije procesa odobravanja kredita kao i njegove brzine
- Kreiranje standardizovanog procesa odobravanja kredita pravnim licima
- Unaprjeđenje postojećih baza podataka u cilju razvoja kvalitetnijih modela za automatsko odlučivanje
- Jačanje i unaprjeđenje kontrolnog okvira u domenu operativnog rizika, tržišnog rizika, rizika zemlje i druge ugovorne strane
- Razvoj ljudskih resursa i organizacije upravljanja rizicima koji će biti u stanju da odgovore izazovima tržišnih trendova i biti podrška ostvarivanju poslovnih ciljeva banke.

U cilju ostvarivanja navedenih ciljeva, funkcija upravljanja rizicima koristi sljedeći skup alata:

- identifikacija glavnih rizika koji su svojstveni njenim procesima stvaranja vrijednosti
- procjena nivoa rizika na osnovu istorijskih podataka i procjene budućih trendova
- kontrola rizika
- tehnike ublažavanja rizika kao što su definisanje limita izloženosti, zahtjeva u pogledu kolaterala,

hedžinga, uspostavljanje kontrolisanog okruženja itd.

V.1. Kreditni rizik i vrednovanje stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki

Glavni izvor kreditnog rizika su krediti stanovništvu, malim i srednjim preduzećima i velikim pravnim licima.

Kreditni portfolio Banke je porastao kao rezultat napora da se poveća plasman uz minimalno povećanje tolerancije na rizik u određenim segmentima.

Portfolio stanovništva sastojao se od gotovinskih (nenamjenskih) kredita, koji su činili 36% portfolija, namjenskih kredita koji su činili 55%, hipotekarnih 8% i kreditnih kartica koji su činili 1% portfolija stanovništva. U prvom kvartalu 2021. godine se nastavila aktivnost u segmentu poslovanja sa stanovništvom. Odobranje novih kredita bilo je značajno u segmentu stanovništva, a u skladu sa opštom strategijom OTP grupe koja akcenat stavlja na ovaj segment. Nova ponuda proizvoda kao i usmjerene kampanje omogućile su da Banka plasira više kredita nego sto su bile redovne otplate, što je dovelo do ukupnog porasta portfolija u odnosu na prošlu godinu. U isto vrijeme, kvalitet portfolija se zadržao na nivou iz prošle godine u relativno nisko učešće kredita lošeg kvaliteta (NPL) na koje su izdvojene adekvatne rezervacije za kreditne gubitke.

U segmentu mikro i malih pravnih lica, Banka je kvalitetnom politikom praćenja rizika, uspjela održati isti nivo kreditnog kvaliteta kao u prethodnoj godini.

Korporativni portfolio Banke, tj. portfolio velikih i srednjih pravnih lica, koji uključuje i kredite državnom sektoru se sastojao većinom od investicionih kredita i kredita za obrtni kapital. Glavni fokus aktivnosti u ovom segmentu bio je porast plasmana kao i održavanje kvaliteta kreditnog portfolija.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17 i 82/17) Banka počevši od 1. januara 2013. godine primjenjuje sopstvenu metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama koja je usaglašena sa zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda. U napomenama uz finansijske izvještaje Banke je objelodanila metodologiju obračuna obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, kao i iznose obračunatih ispravki vrijednosti.

Pored vrednovanja stavki aktive i vanbilansnih stavki u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, Banka je dužna da zavisno od vjerovatnoće ostvarivanja gubitka, stavke aktive klasifikuje u jednu od sljedećih klasifikacionih grupa:

- a. grupu A – „dobra aktiva “; U klasifikacionu grupu „A“ klasifikuje se kredit i druga potraživanja kod kojih postoje čvrsto dokumentovani dokazi da će biti naplaćeni u skladu sa ugovorenim uslovima u punom iznosu.
- b. grupu B – „aktiva sa posebnom napomenom “, sa podgrupama „B1“ i „B2“; U klasifikacionu grupu „B“ podgrupe „B1“ i „B2“ klasifikuje se kredit za koji postoji mala vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali taj kredit mora biti predmet posebne pažnje banke, jer bi potencijalni rizik, ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu njegove naplate.
- c. grupu C – „substandardna aktiva “, sa podgrupama „C1“ i „C2“; U klasifikacionu grupu „C“ klasifikuje se kredit za koji postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju njegovu otplatu.
- d. grupu D – „sumnjiva aktiva “; U klasifikacionu grupu „D“ klasifikuje se kredit za koji je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolaterala, malo vjerovatna.
- e. grupu E – „gubitak “; U klasifikacionu grupu E – „gubitak “ klasifikuje se kredit koje će biti u potpunosti nenaplativ, ili će biti naplaćen u neznatnom iznosu.

Banka je razvila sveobuhvatnu strategiju postupanja sa nekvalitetnim kreditima za period od tri godine i utvrdila godišnje operativne ciljeve vezane za smanjenje nivoa nekvalitetnih kredita. Glavni cilj kod upravljanja lošim plasmanima je da se poboljša kvalitet portfolija čime se smanjuju troškovi rizika i unaprjeđuje ukupna finansijska pozicija i pozicija likvidnosti banke.

Iznos rezervi za potencijalne gubitke za plasmane Banke klasifikovane u kategoriju A je obračunat primjenom procenata od 0,5%. Procijenjeni iznos rezerve za potencijalne gubitke je obračunat primjenom procenata od 2% do 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% do 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

Sumirajući rezultate ispitivanja kvaliteta bilansne i vanbilansne aktive Banke sa stanovišta naplativosti i potrebe za stvaranjem rezerve za obezbjeđenje Banke od potencijalnih gubitaka, saglasno iznijetom pristupu, dobijeni su sljedeći odnosi i pokazatelji na dan 31. mart 2021. godine:

Stavke bilansa

(U hiljadama EUR)

Stavke aktive bilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					Ukupno	stage u kojem se finansijska sredstva nalaze			
			A	B	C	D	E		stage 1	stage 2	stage 3	ukupno
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	6.514	1.135.637	999.642	64.307	3.959	1.200	13.226	1.082.334	920.607	117.533	44.194	1.082.334
kredit i potraživanja od banaka			100.966					100.966	100.966			100.966
kredit i potraživanja od klijenata	6.514	1.135.637	869.595	64.307	3.959	1.200	9.523	948.584	790.560	117.533	40.491	948.584
hartije od vrijednosti			27.300					27.300	27.300			27.300
ostala finansijska sredstva			1.781				3.703	5.484	1.781		3.703	5.484
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	0	0	2.363	0	0	0	0	2.363	2.363	0	0	2.363
hartije od vrijednosti			2.363					2.363	2.363			2.363
Ukupni bruto krediti			865.262	64.196	3.538	1.200	9.130	943.326	786.115	117.533	39.678	943.326
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja	0	0	513	43	29	24	1.214	1.823	432	118	1.273	1.823
kamata na kredite i potraživanja			387	43	29	24	1.214	1.697	306	118	1.273	1.697
kamata na hartije od vrijednosti			767					767	767			767
vremenska razgraničenja na kredite i potraživanja			-641					-641	-641			-641
Ukupni iznos bruto kredita i potraživanja	6.514	1.135.637	970.307	64.350	3.988	1.224	10.737	1.050.606	891.191	117.651	41.764	1.050.606
Ukupni iznos hartija od vrijednosti	0	0	30.430	0	0	0	0	30.430	30.430	0	0	30.430
Ukupni iznos ostalih finansijskih sredstava	0	0	1.781	0	0	0	3.703	5.484	1.781	0	3.703	5.484
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala			335					335	335			335
Ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke			1.299	782	889	81	5.421	8.472	2.970	81	5.421	8.472
Ukupna aktiva na koju se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	6.514	1.135.637	1.004.152	65.132	4.877	1.305	19.861	1.095.327	926.707	117.732	50.888	1.095.327
Rezervacije za potencijalne gubitke			4.977	2.569	1.052	840	9.130	18.568	5.598	972	11.998	18.568
kredit i potraživanja od banaka			505					505	505			505
kredit i potraživanja od klijenata			4.326	2.569	1.052	840	9.130	17.917	4.947	972	11.998	17.917
hartije od vrijednosti			137					137	137			137
ostala finansijska sredstva			9					9	9			9
ukupni bruto krediti			4.353	2.610	1.239	949	22.530	31.681	4.973	978	25.730	31.681
Ispravka vrijednosti			18.577	7.838	1.467	615	10.641	39.138	11.288	8.974	18.876	39.138
kredit i potraživanja od klijenata			17.967	7.838	1.467	615	6.938	34.825	10.678	8.974	15.173	34.825
hartije od vrijednosti			610	0				610	610	0	0	610
ostala finansijska sredstva			0				3.703	3.703	0	0	3.703	3.703

ukupni bruto krediti			17.509	7.760	1.402	587	5.939	33.197	10.315	8.817	14.065	33.197
Razlika između rezervacija i ispravki - neto princip			-13.600	-5.269	-415	225	-1.511	-20.570	-5.690	-8.002	-6.878	-20.570
kredit i potraživanja od banaka			505	0	0	0	0	505	505	0	0	505
kredit i potraživanja od klijenata			-13.641	-5.269	-415	225	2.192	-16.908	-5.731	-8.002	-3.175	-16.908
hartije od vrijednosti			-473	0	0	0	0	-473	-473	0	0	-473
ostala finansijska sredstva			9	0	0	0	-3.703	-3.694	9	0	-3.703	-3.694
ukupni bruto krediti			-13.156	-5.150	-163	362	16.591	-1.516	-5.342	-7.839	11.665	-1.516
Pozitivna razlika između rezervacija i ispravki - pojedinačno po partijama			14.931	5.759	577	12	0	21.279	6.068	7.935	7.276	21.279
kredit i potraživanja od klijenata			14.931	5.759	577	12	0	21.279	6.068	7.935	7.276	21.279
ukupni bruto krediti			14.931	5.759	577	12	0	21.279	6.068	7.935	7.276	21.279
Rezervacije za potencijalne gubitke za investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala			12					12	12			12
Razlika između rezervacija i ispravki za investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala - neto princip			12	0	0	0	0	12	12	0	0	12
Rezervacije za potencijalne gubitke za ostale stavke aktive			10	33	254	57	5.421	5.775	297	57	5.421	5.775
Ispravka vrijednosti za ostale stavke aktive						86	5.510	5.596			5.595	5.595
Razlika između rezervacija i ispravki za ostale stavke aktive - neto princip			10	33	254	-29	-89	179	297	57	-174	180
Ukupni iznos rezervacija za potencijalne gubitke za sve pozicije aktive na koje se izdvajaju rezervacije			4.999	2.602	1.306	897	14.551	24.355	5.907	1.029	17.419	24.355
Ukupni iznos ispravki vrijednosti za sve pozicije aktive na koje se izdvajaju rezervacije			18.577	7.838	1.467	701	16.151	44.734	11.288	8.974	24.471	44.733
Ukupni iznos razlike između rezervacija i ispravki - neto princip			-13.578	-5.236	-161	196	-1.600	-20.379	-5.381	-7.945	-7.052	-20.378
Ukupni iznos nedostajućih rezervi			1.508	899	378	304	6.529	9.618	2.601	23	6.994	9.618
kredit i potraživanja od banaka			505					505	505			505
kredit i potraživanja od klijenata			984	866	124	304	6.529	8.807	1.790	23	6.994	8.807
ostala finansijska sredstva			9	0	0	0	0	9	9			9
ukupni bruto krediti			984	866	124	304	6.529	8.807	1.790	23	6.993	8.806
ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke			10	33	254			297	297			297
Bilansna aktiva na koju se ne izdvajaju rezerve za potencijalne gubitke								260.055				260.055
UKUPNA BRUTO AKTIVA								1.355.382				1.355.382

UKUPNA NETO AKTIVA								1.310.648										1.310.648
--------------------	--	--	--	--	--	--	--	-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----------

V.2. Rizik zemlje i rizik druge ugovorne strane

Banka je razvila sopstveni regulatorni okvir upravljanja rizikom na osnovu domaćeg zakonodavstva, kao i standarda matične banke, i definisala pristup, metode i odgovornosti kod upravljanja rizikom zemlje.

Rizikom druge ugovorne strane se upravlja pomoću sistema limita izloženosti za lica koja borave u stranim zemljama kojima je Banka izložena. Sistem limita izloženosti se bazira na rejtingu rizika zemlje i poziciji kapitala Banke u skladu sa metodologijom matične banke i zakonskim zahtjevima.

Banka nije imala izloženosti prema centralnim vladama stranih zemalja. Osim izloženosti prema Mađarskoj kao zemlji srednjeg rizika koja se sastojala u potpunosti od izloženosti prema matičnoj banci, Banka je plasirala većinu svojih sredstava u zemljama bez rizika.

Rizikom druge ugovorne strane se upravlja uz pomoć Sistema limita izloženosti za različite ugovorne strane sa kojima Banka saraduje. Sistem limita izloženosti se bazira na rejtingu rizika ugovorne strane i poziciji kapitala Banke u skladu sa metodologijom matične banke i zakonskim zahtjevima.

V.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizik predstavlja potencijalni gubitak uzrokovan nepovoljnim promjenama na tržištu: kamatnih stopa, deviznih pozicija, cijena, indeksa i/ili ostalih faktora koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata. Najčešće, glavni izvori tržišnog rizika su devizne pozicije i rizik kamatne stope.

Uzimajući u obzir biznis model, veličinu i kompleksnost poslovanja, a u vezi sa tržišnim rizikom, Banka je uglavnom izložena deviznom riziku. Devizni ili valutni rizik predstavlja rizik da banka ostvari gubitke u svom poslovanju uslijed promjena u deviznim kursovima. Rizik deviznog kursa definiše se prije svega kao potencijalni gubitak na nepokrivenoj i nezaštićenoj otvorenoj deviznoj poziciji (imovini, potraživanjima, kapitalu i obavezama koje glase na stranu valutu). Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore. Kako bi ograničila i ublažila devizni rizik, Banka je uspostavila sistem internih limita deviznog rizika u skladu sa strukturom bilansa Banke, poslovnim aktivnostima i tržišnim uslovima, kao i definisanim limitima Centralne banke Crne Gore i OTP Grupe.

Banka određuje limite pozicija (dnevnu i noćnu) i VaR (vrijednost u riziku) limit koji se stalno prate.

Limiti se prate na dnevnom nivou, dok se uprava Banke izvještava kvartalno.

V.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću da Banka neće biti u mogućnosti da obezbijedi dovoljno novčanih sredstava kako bi ispunila svoje obaveze na datum dospijea ili vjerovatnoću da će Banka morati da dobije novčana sredstva za ispunjenje svojih obaveza uz značajne troškove.

Banka upravlja rizikom likvidnosti uvođenjem Sistema kontrola, mjera za ublažavanje rizika i planova u slučaju nepredviđenih okolnosti. Glavni cilj upravljanja rizikom likvidnosti je uspostavljanje Sistema za monitoring likvidnosti Banke, njen kvalitet, sastav i dospijea kako bi se dostigla optimalna struktura likvidnosti koja bi podržala njene primarne poslovne aktivnosti.

Radi praćenja likvidne pozicije, Banka priprema dnevne (RLS) i dekadne izvještaje (DPL) u skladu sa regulativom Centralne Banke Crne Gore Banka.

U prvom kvartalu 2021. godini Banka je zadržala likvidnu poziciju i poslovala je sa koeficijentom koji je bio iznad zakonski utvrđenog minimuma. Koeficijent likvidnosti na dan 31. mart 2021. godine iznosi 1,83, dok je zakonom utvrđeni minimum 0,9.

Dnevni izvještaj likvidnosti, DPL:

	U hiljadama EUR	
	31. mart 2021.	31. decembar 2020.
Gotovina	51.899	45.956
Žiro račun	127.396	158.048
Sredstva kod agenata platnog prometa	327	453
Sredstva na računima kod inobanaka (depoziti po viđenju)	100.951	62.097
Obavezna rezerva kod CBCG (50%)	24.555	24.794
Likvidna sredstva/potraživanja	<u>305.128</u>	<u>291.348</u>
Dospjele obaveze po primljenim kreditima	184	63
Dospjele obaveze po kamatama i naknadama	11	11
Dospjele obaveze po oročenim depozitima	225	1.316
30% Depozita po viđenju	158.094	152.321
10% Odobrene a neiskorišćene, neopozivekreditne obligacije (kreditne linije)	8.563	8.885
Ostale dospjele obaveze	34	185
	<u>167.111</u>	<u>162.781</u>
Suficit / (Deficit)	<u>138.017</u>	<u>128.567</u>
Pokazatelj likvidnosti	<u>1,83</u>	<u>1,79</u>

V.5. Operativni rizik

Centralizovana funkcija upravljanja operativnim rizikom smještena je u Sektoru odobravanja kredita i upravljanja rizikom i zadužena je za nadgledanje i koordinaciju upravljanja operativnim rizikom na nivou cijele organizacije kroz kreiranje politika, metodologija i alata koji koriste sve druge organizacione jedinice Banke. Operativnim rizikom se upravlja na decentralizovan način u smislu da potencijalnim incidentima upravljaju organizacione jedinice gdje su se incidenti javili. Uzimajući u obzir značaj upravljanja operativnim rizicima za uspješno poslovanje cijele organizacije, uspostavljen je efikasan sistem izvještavanja menadžmenta Banke o izloženostima operativnom riziku i aktivnostima povezanim sa tim.

Korišćenjem postojećeg Sistema za upravljanje operativnim rizikom, nivo izloženosti Banke ovoj vrsti rizika procijenjen je kao umjeren. Sistem upravljanja operativnim rizikom se stalno unaprjeđuje kako bi bio u mogućnosti da odgovori na stalne promjene i izazove u eksternom i internom okruženju.

Banka je usvojila Plan za vanredne situacije kojima se osigurava kontinuitet poslovanja odnosno pravovremeno ponovno uspostavljanje poslovno kritičnih aktivnosti Banke u slučajevima narušavanja ili prekida poslovanja. Plan se redovno ažurira i testira.

Shodno članu 242 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka ("Službeni list CG" br. 38/11 i 55/12), za izračunavanje potreba za kapitalom za operativni rizik Banka koristi jednostavni metod.

Banka je na dan 31. mart 2021. godine formirana rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu sudskih sporova iznose EUR 1,952 hiljada, kao i rezervisanja za ostale operativne rizike u iznosu od EUR 292 hiljade.

V.6. Reputacioni rizik

Rizik tekućih i budućih prihoda i kapitala zbog negativnog javnog mišljenja o načinu poslovanja Banke. Pitanje reputacije je vrlo složeno i u osnovi nastaje kao ocjena koju daju klijenti, o načinu, vođenju i pružanju usluga. Na kratak rok na reputacioni rizik Banke utiče i reklamna aktivnost i marketing.

VI. Obrazovanje zaposlenih

Upravljanje ljudskim resursima i kontinuirano ulaganje u njihov razvoj jedan je od ključnih ciljeva Banke, kojem je i u toku prvog kvartala 2021. godine bila posvećena posebna pažnja. Kroz uvođenje novih standarda u oblasti upravljanja ljudskim resursima svojim zaposlenim želimo obezbijediti dobre uslove za kontinuiran lični i profesionalni razvoj.

Posebna pažnja u prvom kvartalu 2021. godine bila je posvećena unaprjeđenju znanja i vještina našeg prodajnog tima, kroz intenzivne online interne obuke u cilju unaprjeđenja efikasnosti i bržeg odgovora na potrebe klijenata.

U skladu sa savremenim standardima upravljanja ljudskim resursima, Banka je tokom prvog kvartala 2021. godine, u svim organizacionim djelovima, kontinuirano primjenjivala uspostavljeni sistem mjerenja radnog učinka i motivacije zaposlenih. Pomoću ovog alata, prepoznati su i nagrađeni zaposleni koji najviše doprinose uspješnom poslovanju Banke.

U prvom kvartalu 2021. godine zaposleni Banke su pohađali, uglavnom, online seminare i kurseve, koji su organizovani od strane eksternih partnera, kao interne edukacije, koje su realizovali naši zaposleni.

Obrazovna struktura zaposlenih na dan 31. mart 2021. godine je kako slijedi:

	Broj zaposlenih	u %
Visoka stručna sprema	422	76.73%
Viša stručna sprema	21	3.82%
Srednja stručna sprema	107	19,45%
	550	100%

VII. PLANIRANE AKTIVNOSTI

Uvođenjem novih proizvoda, adaptacijom i daljim razvojem postojećih proizvoda, kao i digitalizacijom proizvoda i procesa i uvođenjem novih kanala prodaje, Banka planira zadržati vodeću poziciju u bankarskom sektoru Crne Gore, kako u dijelu kreditnog portfolija tako i u segmentu platnog prometa i kartičnog poslovanja i u razvojnom smislu da zadrži lidersku poziciju u digitalizaciji i obezbjeđivanju alternativnih kanala prodaje.

U skladu sa Strategijom banke početkom 2021. godine, Banka je usvojila detaljne akcione planove koji se odnose na uvođenje novih proizvoda, modifikacije postojećih proizvoda, procesa i unaprjeđenje ukupnog zadovoljstva klijenata u cilju zadržavanja liderske pozicije na tržištu i ostvarivanja zadatih planova prodaje, nivoa digitalizacije, opremljenosti klijenata proizvodima banke kao i drugih bitnih pokazatelja uspješnosti prodaje Banke. Banka je u prvom kvartalu odradila reviziju svih proizvoda za retail i Corporate i radila na uvođenju potpuno novih proizvoda kao što su: kredit za automobile koji uključuje i kupovinu polovnih vozila, kredit za plovila, gotovinski kredit sa grupnom polisom osiguranja kao obezbjeđenjem od rizika nevraćanja kredita. Takođe, Banka je otpočela rad na više studija izvodljivosti za razne proizvode (on line krediti, lizing, investicioni fond) koji su u planu da se implementiraju u narednom periodu.

Shodno usvojenoj Strategiji za poslovanje Banke sa klijentima iz oblasti poljoprivrede Banka je otpočela brojne aktivnosti medju kojima je posebno važno intenziviranje saradnje sa Ministarstvom poljoprivrede i pravljenje prijedloga za izmjenu proizvoda namijenjenog individualnim proizvođačima.

U isto vrijeme Banka značajan akcenat stavlja na poboljšanje kreditnog kvaliteta u svim poslovnim segmentima. Povećanje kreditnog portfolija se planira da se postigne uglavnom putem kreditiranja postojećih klijenata i preuzimanjem klijenata drugih banaka i njihovim kreditiranjem. Potencijalni klijenti su fizička lica i pravna lica, koja ispunjavaju sve neophodne predušlove definisane proizvodnim parametrima i poslovnim procedurama Banke. Briga za klijente na najvišem profesionalnom nivou i kontrola kvaliteta proizvoda, usluga i servisa je ključ za zadržavanje udjela na tržištu i postizanje zadovoljstva klijenata.

Banka će i u budućem periodu biti usmjerena na aktivno upravljanje sredstavima i likvidnosti, radi nesmetanog funkcionisanja Banke. Osnovni cilj upravljanja sredstvima je unaprjeđenje strukture i odnosa sopstvenih i pozajmljenih sredstava, održavanje tekuće i obezbjeđenje adekvatnih rezervi likvidnosti, kao i održavanje optimalne valutne strukture.

VIII. PITANJE ŽIVOTNE SREDINE I DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI

Banka vodi svoju politiku ekološki svjesno i angažovano, u skladu sa Zakonom o životnoj sredini i Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu. Zastita životne sredine dobija sve veći značaj u politici Evropske unije. Ciljevi ekološke politike u okviru Evropske unije jesu sljedeći:

- očuvanje životne sredine i poboljšanje njenog kvaliteta;
- zaštita čovjekovog zdravlja;
- oprezna i racionalna upotreba prirodnih resursa i
- unaprjeđenje mjera na međunarodnom nivou za prevladavanje regionalnih i globalnih problema životne sredine.

Banka nije, shodno kriterijumima definisanim Zakonom, prepoznata da nezakonitim ili nepravilnim djelovanjem omogućava ili dopusta zagađivanje životne sredine, i po tom osnovu ne plaća nikakve kazne ili penale. Takođe, u doglednoj budućnosti ne planira nikakav projekat koji bi mogao da ima negativan uticaj na životnu sredinu.

U skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, Banka će i nadalje u svojim poslovnim aktivnostima voditi računa da neka njena aktivnost, direktno ili indirektno, ne izazove opasnost po životnu sredinu, život i zdravlje ljudi.

IX. PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA I SISTEM UNUTRAŠNJE KONTROLE

Banka kontinuirano posvećuje pažnju poboljšanju funkcionisanja sistema interne kontrole unaprjeđujući internu regulativu, uspostavljanjem principa „4 oka“ i funkciju kontrole menadžmenta, ispunjavanjem preporuka datih od strane Centralne banke Crne Gore, eksternog i internog revizora, unaprjeđenjem poslovnih procesa, itd.

U prvom kvartalu 2021. trend unaprjeđenja sistema internih kontrola u CKB-u je nastavljen poboljšavanjem svih komponenti sistema. Relevantne politike i procedure su unaprjeđivane i ažurirane redovno. Pored toga, Banka je nastavila punu implementaciju međunarodnih računovodstvenih standarda koji su proširili neophodne predušlove za adekvatno funkcionisanje sistema internih kontrola.

Pravila korporativnog upravljanja i sistema unutrašnjih kontrola jeste na provjeri njihove usklađenosti s rizičnim profilom, poslovnim modelom i veličinom i složenosti poslovanja Banke, kao i na stepenu u kome se Banka pridržava propisa, standarda opreznog poslovanja i dobrih poslovnih običaja u vezi s korporativnim upravljanjem, upravljanjem rizicima i sistemom unutrašnjih kontrola.

Procjena ovog dijela služi kao značajna informacija u procjeni upravljanja pojedinačnim rizicima, kao i u procjeni adekvatnosti kapitala i likvidnih sredstava.

Pravila korporativnog upravljanja u Banci su zasnovana na zakonskim propisima i to na odredbama Zakona o bankama i Zakona o privrednim društvima kao i na nadležnosti i ovlašćenja organa Banke (Skupštine akcionara, Odbora direktora i ostalih tijela) propisima i internim aktima Banke (Ugovorom o osnivanju, Statutom Banke i drugim internim aktima). Nadležnost i ovlašćenja svih organa Banke su zasnovana na pomenutim zakonskim propisima, definisanim internim aktima i ustaljenom bankarskom praksom.

Sistem interne kontrole Banke je osmišljen tako da obezbijedi razumnu garanciju ostvarenja ciljeva iz slijedećih kategorija:

- Efektivno i efikasno poslovanje,
- Pouzdanost finansijskog izvještavanja i
- Usaglašenost sa važećim zakonima i propisima.

Prilikom razvoja sistema interne kontrole, CKB je koristila COSO 2017 okvir kao smjernice najbolje prakse. Komponente uspješnog sistema interne kontrole date su u tabeli:

Upravljanje i kultura	Strategija i postavljanje ciljeva	Učinak / implementacija	Pregled i revizija	Informisanje, komunikacija i izvještavanje
1.Omogućava kontrolu rizika od strane Odbora	6.Analizira poslovni kontekst	10.Identifikuje rizik	15.Procjenjuje značajnu promjenu	18.Koristi informacije i tehnologiju
2.Uspostavlja operativnu strukturu	7.Definiše sklonost ka riziku	11.Procjenjuje ozbiljnost rizika	16.Razmatra rizik i učinak/implementaciju	19.Prenosi informacije o riziku
3.Definiše željenu kulturu	8.Procjenjuje alternativne strategije	12.Određuje prioritetne rizike	17.Teži unaprijeđenju upravljanja rizikom preduzeća	20.Izvještava o riziku, kulturi i učinku/implementaciji
4.Pokazuje posvećenost ključnim vrijednostima	9.Formuliše poslovne ciljeve	13.Sprovodi odgovore na rizike		
5.Privlači, razvija i zadržava sposobnog pojedinca		14.Razvija pregled na nivou portfolija		